

Uz sākumlapu>Ģimenes lietas un mantojums>Mantojums>Mantošana

Lūdzu, ņemiet vērā, ka šai lapai nesen tika atjaunināta oriģinālvalodas [pt](#)

versija. Mūsu tulkotāji pašlaik gatavo versiju valodā, kuru esat izvēlējies.

Jau ir pieejami tulkojumi šādās valodās: [en](#)

Swipe to change

portugāļu

Mantošana

Portugāle

Šīs informatīvās lapas sagatavotas sadarbībā ar **ES Notāru padomi (CNUE)**.

1 Kā tiek taisīts pēdējās gribas rīkojums (testaments, savstarpējs testaments vai mantojuma līgums)?

Īpašuma sadali atbilstoši pēdējās gribas rīkojumam var noformēt divos veidos: i) ar testamentu; ii) ar līgumu.

i) Testaments

Testaments ir personisks dokuments, kuru nevar sagatavot pārstāvis.

Savstarpējie testamenti, t. i., testamenti, kurus viena dokumenta veidā sagatavojušas divas vai vairākas personas trešās personas labā vai savstarpējam labumam, nav atļauti.

Testaments ir vienas atsevišķas personas gribas izteikums, kas nav jāadresē vai jādara zināms konkrētai personai. Tas ir brīvi atsaucams, un manta tiek nodota mantiniekiem vai legatāriem tikai pēc testatora nāves.

Pastāv standarta un speciālie testamentu veidi.

Standarta testamentu veidi ir publiskie testamenti un privātie testamenti.

Publisku testamentu sagatavo notārs, iekļaujot to savā reģistrā.

Privāto testamentu sagatavo un paraksta testators vai cita persona pēc testatora lūguma, bet tas jāapliecina notāram. To var uzglabāt testators vai trešā persona, vai arī to var iesniegt notāram. Personai, kuras rīcībā ir privāts testaments, tas jāiesniedz triju dienu laikā pēc dienas, kad tā uzzina par testatora nāvi, un, to neizdarot, šī persona kļūst atbildīga par jebkuriem radītajiem zaudējumiem vai kaitējumu. Ja šī persona pati ir mantinieks, tā var zaudēt mantošanas tiesības vai mantojums tai var tikt atrauts.

Tiesību aktos ir paredzēti šādi speciālo testamentu veidi: militārie testamenti, uz kuģa sastādītie testamenti, gaisa kuģī sastādītie testamenti un katastrofas gadījumā sastādītie testamenti. Testamentu vienā no šiem speciālajiem veidiem var sastādīt tikai tad, ja ir iestājušies konkrēti ārkārtas apstākļi, kas paredzēti tiesību aktos. Šādi testamenti zaudē spēku divus mēnešus pēc tam, kad izbeidzas cēlonis, kas liedza testatoram sagatavot testamentu kādā no parastajiem veidiem.

Portugāles tiesību akti paredz arī speciāla veida testamentu, ko Portugāles valstspiederīgais sastāda ārzemēs saskaņā ar ārvalsts tiesību aktiem. Tas tiek atzīts Portugālē, ja ir oficiāli sastādīts vai apstiprināts.

ii) Līgums

Portugāles tiesību sistēma izņēmuma kārtā atzīst mantošanu saskaņā ar līgumu. Šāda mantošana var notikt, ja tiek sastādīts mantojuma līgums vai tiek pasniegtas dāvanas saistībā ar stāšanos laulībā ar nosacījumu, ka šāds dāvinājums stājas spēkā pēc dāvinātāja nāves. Gan mantojuma līgumi, gan dāvanas, kas pasniegtas saistībā ar stāšanos laulībā ar nosacījumu, ka dāvinājums stājas spēkā nāves gadījumā, ir jāieraksta laulības līgumā, lai tie būtu derīgi.

Tomēr principā mantošana saskaņā ar līgumu ir aizliegta. Tādēļ mantojuma līgums principā ir aizliegts un tādējādi tas nav spēkā. Dāvinājumi nāves gadījumā arī ir aizliegti, tomēr dāvinājuma akts nav uzskatāms par nederīgu, jo dāvinājumi kļūst par testamentāriem rīkojumiem saskaņā ar tiesību normām un ir brīvi atsaucami.

Izņēmuma kārtā tiesību akti pieļauj divu veidu mantojuma līgumus: a) kad laulātais vai trešā persona ieceļ mantinieku vai legatāru par labu otram laulātajam; b) kad kāds no laulātajiem ieceļ mantinieku vai legatāru par labu trešām personām. Atšķirība starp mantinieku un legatāru ir izskaidrota turpmāk, atbildot uz jautājumu "Kā un kad persona kļūst par mantinieku vai legatāru?"

Derīgi mantojuma līgumi stājas spēkā tikai pēc testatora nāves. Tomēr līgumu, kas minēts a) punktā, nevar vienpusēji atsaukt pēc tam, kad tas ticis pieņemts, un, kamēr testators ir dzīvs, viņš nevar mazināt labuma guvēju izredzes ar nepamatotu rīcību. Mantojuma līgumi, kas minēti b) punktā, ir brīvi atsaucami, ja trešā persona nav bijusi iesaistīta laulības līgumā kā pieņemošā puse.

Papildus šo divu veidu mantojuma līgumiem tiesību akti atzīst arī dāvanas, kas pasniegtas saistībā ar stāšanos laulībā ar nosacījumu, ka dāvinājums stājas spēkā pēc dāvinātāja nāves. Tās ir dāvanas, ko saistībā ar stāšanos laulībā vienam no laulātajiem ir pasniedzis otrs laulātais vai trešā persona. Uz dāvanu, kas pasniegta saistībā ar stāšanos laulībā ar nosacījumu, ka dāvinājums stājas spēkā pēc dāvinātāja nāves, attiecas noteikumi, kas regulē mantojuma līgumus, un tā jāieraksta laulības līgumā.

Svarīgi!

Portugāles tiesību akti paredz divus mantošanas veidus. Viens ir šajā atbildē aprakstītā brīvprātīgā mantošana — ar testamentu vai līgumu. Otrs ir likumiskā mantošana (leģitīmā vai obligātā), kas tiks raksturota atbildēs uz jautājumiem "Vai ir ierobežojumi brīvībai rīkoties ar īpašumu nāves gadījumā (piemēram, neatņemamā daļa)?" un "Kas manto un cik daudz gadījumā, ja pēdējās gribas rīkojuma nav?"

Brīvprātīgā mantošana ir testatora gribas akta rezultāts, un tādi ir arī testamenti un līgumi.

Likumiskā mantošana ir noteikta tiesību aktos. To sauc par obligāto mantošanu, ja tā tieši izriet no tiesību aktu noteikumiem un testatora gribai nevar būt augstāks spēks. To sauc par leģitīmo mantošanu gadījumos, kad tā izriet no tiesību aktu noteikumiem, bet testatora gribai var būt augstāks spēks.

2 Vai pēdējās gribas rīkojumam vajadzētu būt reģistrētam, un ja jā, tad kā?

Principā novēlējumi nav jāreģistrē.

Tomēr ir izņēmumi, kas paredzēti dažādos noteikumos. Piemēram, pēdējās gribas rīkojumi ir jāreģistrē šādos gadījumos: i) preferenciāls testamentārs rīkojums ar reālu spēku; ii) privilēģijas izveide un tās grozījumi; iii) pienākums samazināt dāvanas, uz ko attiecas iepriekšēji saņemtā pievienojums; iv) laulības līgumi.

Gadījumos, kas minēti i), ii) un iii) punktā, personām, kas juridiskajās attiecībās ir prasītāji vai atbildētāji, personām, kuras ir ieinteresētas reģistrācijā, vai personām, kuru tiesību aktos paredzētais pienākums ir atbalstīt reģistrāciju (dažos gadījumos oficiālu reģistrāciju atbalsta tiesas, prokuratūra vai pati reģistrācijas iestāde), jāpiesaka reģistrācija *Conservatórias do Registo Predial* (zemesgrāmatu nodaļās). Reģistrācija notiek, izveidojot īpašuma aprakstu, ierakstot faktus un attiecīgas piezīmes un atzīmējot noteiktus apstākļus.

Gadījumā, kas minēts iv) punktā, reģistrāciju veic *Conservatórias do Registo Civil* (civilstāvokļa aktu reģistrācijas nodaļās), izdarot ierakstu vai atzīmi saskaņā ar pušu apliecinājumu. Šādā gadījumā reģistrācijā iesaistītā puse var būt arī persona, uz kuru fakts tieši attiecas vai kuras piekrišana ir nepieciešama, lai reģistrācija pilnībā stātos spēkā.

Svarīgi!

Privilēģija paredz pārdzīvojušās atraitnes vai atraitņa tiesības saņemt uzturlīdzekļus no mirušā atstātajiem līdzekļiem.

Iepriekšēji saņemtā pievienojums nozīmē, ka lejupejie radnieki, kuri vēlas mantot, mantojuma masai pievieno mantu vai vērtslietas, ko tiem dāvinājis augšupējie radnieki.

3 Vai ir ierobežojumi brīvībai rīkoties ar īpašumu nāves gadījumā (piemēram, neatņemamā daļa)?

Jā, Portugāles tiesības paredz, ka neatņemamā daļa ierobežo rīcības brīvību, novēlot īpašumu pēc nāves. Neatņemamā daļa ir mantas daļa, kuru testators nevar novēlēt, jo tiesību normas to paredz piešķirt neatraidāmajiem mantiniekiem. Tā ir obligātā mantošana — likumiskās mantošanas veids, pār kuru testatora gribai nevar būt augstāks spēks.

Neatraidāmie mantinieki ir laulātais, lejupejie radnieki un augšupējie radnieki. Laulātais un lejupejie radnieki ir pirmās šķiras mantinieki. Ja nav lejupeju radnieku, mantinieki ir laulātais un augšupējie radnieki.

Noteikumi par mantu, ko testators nevar novēlēt (neatņemamo daļu), ir šādi:

laulātā un bērnu neatņemamā daļa ir divas trešdaļas no mantojuma,

ja testatoram nepaliek lejupeji radnieki vai augšupēji radnieki, laulātā neatņemamā daļa ir puse no mantojuma,

ja testatoram nepaliek laulātais, bet paliek bērni, neatņemamā daļa ir puse no mantojuma gadījumā, kad ir tikai viens bērns, un divas trešdaļas no mantojuma gadījumā, kad ir divi vai vairāki bērni,

otrās un turpmāko pakāpju lejupejo radnieku neatņemamā daļa ir daļa, kas pienāktos viņu augšupējam radniekam,

ja nav lejupeju radnieku, laulātā un augšupējo radnieku neatņemamā daļa ir divas trešdaļas no mantojuma,

ja nav lejupeju radnieku vai pārdzīvojuša laulātā, vecāku neatņemamā daļa ir puse no mantojuma; ja par mantiniekiem tiek atzīti otrās un turpmāko pakāpju augšupējie radnieki, viņu neatņemamā daļa ir viena trešdaļa no mantojuma.

Svarīgi!

Laulātais netiek atzīts par mantinieku, ja testatora nāves brīdī laulība ir šķirta vai laulātie ir juridiski atšķirti ar galīgu tiesas spriedumu vai spriedumu, kas kļūš galīgs. Ja testatora nāves brīdī šķiršanās nav juridiskas atšķiršanas tiesas process nav pabeigts, labuma guvēji var turpināt šādu tiesvedību, lai konstatētu īpašumtiesības. Šādā gadījumā, ja pēc tam tiek pasludināta laulības šķiršana vai laulāto atšķiršana, laulātais netiek atzīts par labuma guvēju.

4 Kas manto un cik daudz gadījumā, ja pēdējās gribas rīkojuma nav?

Ja mirušais nav atstājis derīgus un spēkā esošus novēlējumus, kas pilnībā vai daļēji attiektos uz īpašuma sadali pēc viņa nāves, par mantiniekiem atzīst viņa neatraidāmos mantiniekus. Tā ir leģitīmā mantošana — likumiskās mantošanas veids, pār kuru testatora gribai var būt augstāks spēks.

Neatraidāmie mantinieki ir laulātais, radnieki un valsts šādā secībā: a) laulātais un lejupejie radnieki; b) laulātais un augšupējie radnieki; c) brāļi un māsas un viņu lejupejie radnieki; d) citi sānlīnijas radnieki līdz ceturtajai pakāpei (ieskaitot); e) valsts.

5 Kāda veida iestāde ir kompetenta:

Kompetence mantošanas lietās ir atkarīga no tā, vai mantojums tiek apstrīdēts (pieņemšana, izmantojot inventāra tiesību) vai netiek apstrīdēts (pilnīga un beznosacījumu pieņemšana).

Gadījumos, kad mantojums tiek apstrīdēts, kompetenti ir notāri un tiesas. Civilprocesa kodeksa 1083. panta 1. punktā minētajos gadījumos (piemēram, kad nav zināma mantinieku atrašanās vieta vai kad mantiniekiem nav tiesībspējas un rīcībspējas, vai kad inventarizāciju prasa prokuratūra) inventāra procedūru īsteno tiesas. Pārējos gadījumos ieinteresētās personas var izvēlēties, vai inventāra procedūru īstenot notāra birojā (*Cartório Notarial*) vai tiesā.

Notāri un reģistrācijas iestādes (*Conservatórias dos Registos*) ir kompetentas arī lietās, kad mantojums netiek apstrīdēts. Šādā gadījumā notāri un reģistrācijas iestādes ir kompetentas apstiprināt mantiniekus un veikt attiecīgu mantojuma sadalīšanu.

Nosakot privāta dokumenta autentiskumu, juristi un advokāti var sadalīt mantojumu, bet nav kompetenti apstiprināt mantiniekus.

5.1 mantošanas lietās?

Ja mantojums tiek apstrīdēts, inventāra procedūru var īstenot tiesas vai notāri, kā noteikts Civilprocesa kodeksa 1083. pantā.

Testamenta izpildes procedūra nav nepieciešama, ja mantojums tiek pieņemts pilnīgi un bez nosacījumiem. Šādā gadījumā mantinieki un legatāri noregulē un sadala mantojumu, savstarpēji vienojoties, un viņiem nav obligāti jāierosina tiesvedība, vēršoties pie notāra vai tiesā.

Ja mantojums kā bezsaimnieka manta tiek atzīts par piekritīgu valstij, tiesā tiek veikta attiecīga speciālā procedūra mantojuma atsavināšanai par labu valstij (Civilkodeksa 2152.–2155. pants).

Ja mantojums netiek apstrīdēts, kompetenti ir civiltiesību notāri, reģistrācijas iestādes un zemesgrāmatu nodaļas neatkarīgi no teritoriālās jurisdikcijas. Tādēļ ieinteresētās personas var veikt darbības iestādē pēc savas izvēles, bez teritoriāliem ierobežojumiem.

Neapstrīdētu mantojumu var sadalīt pie jebkura jurista vai advokāta valstī ar nosacījumu, ka attiecīgās personas ir iepriekš apstiprinātas kā mantinieki (to var izdarīt reģistrācijas iestāde vai notārs).

5.2 saņemt paziņojumu par mantojuma pieņemšanu vai atraidīšanu?

5.3 saņemt paziņojumu par legāta pieņemšanu vai atraidīšanu?

5.4 saņemt paziņojumu par neatņemamās daļas pieņemšanu un atraidīšanu?

Attiecībā uz iestādi, kas kompetenta saņemt paziņojumu par mantojuma pieņemšanu vai atraidīšanu, nav būtiskas atšķirības starp legātu un mantojumu vai starp likumisku vai brīvprātīgu mantošanu. Tādēļ atbilde uz šiem trim jautājumiem ir viena un tā pati.

Ja mantojums tiek pieņemts, izmantojot inventāra tiesību, paziņojums par mantojuma pieņemšanu tiek iesniegts testamenta izpildes procedūrā. Šajā gadījumā iestāde, kas kompetenta saņemt paziņojumu par mantojuma atraidīšanu, ir tiesa vai notāra birojs.

Mantojuma pieņemšanu, izmantojot inventāra tiesību, nodrošina, pieprasot inventāra procedūru vai iesaistoties tajā.

Cits mantojuma pieņemšanas veids ir pilnīga un beznosacījumu pieņemšana, kas notiek, pieņemot un sadalot mantojumu; šajā gadījumā testamenta izpildes procedūra nav nepieciešama.

Noteikumi, kas regulē mantojuma pieņemšanu, attiecas arī uz legāta pieņemšanu. Atšķirība starp mantojumu un legātu ir izklāstīta atbildē uz nākamo jautājumu.

Ja tiek sākta testamenta izpildes procedūra, mantojuma atraidījums ir jāiesniedz tiesai vai jāiekļauj lietas materiālos. Šajā gadījumā iestāde, kas kompetenta saņemt paziņojumu par mantojuma atraidīšanu, ir tiesa vai notāra birojs.

Atraidījums jāiesniedz vienā no šādiem veidiem: kā publisks akts vai kā privāts apliecināts dokuments, ja eksistē manta, kuru tiesību akti prasa atsavināt vienā no šiem veidiem; citos gadījumos — kā privāts dokuments.

Mantojuma vai legāta pieņemšana vai atraidīšana ir vienpusējs tiesisks akts, ko nevar noraidīt, t. i., gan pieņemšanu, gan atraidīšanu īsteno ar mantinieka iesniegtu paziņojumu, kurš nav jāadresē vai jādara zināms kādai konkrētai personai.

Ja mantojums ir bezsaimnieka manta, ieinteresētās personas vai prokuratūra var lūgt tiesu, lai tā uzdod mantiniekam šo mantojumu pieņemt vai atraidīt (Civilprocesa kodeksa 1039.–1041. pants). Šādā gadījumā paziņojumu par mantojuma pieņemšanu saņem tiesa. Mantojumu uzskata par bezsaimnieka mantu laikposmā, kamēr tas vēl nav pieņemts un nav arī atzīts par piekritīgu valstij.

6 Īss procedūras apraksts, kura paredzēta mantošanas kārtošānai saskaņā ar valsts tiesību aktiem, tostarp mantojuma sadalei un mantas dalīšanai (tostarp informācija par to, vai mantošanas procedūru sāk tiesa vai cita kompetenta iestāde pēc savas iniciatīvas).

Šī procedūra ir atkarīga no tā, vai mantojums tiek vai netiek apstrīdēts.

MANTOJUMS TIEK APSTRĪDĒTS

Mantošanas gadījumā testamenta izpildes procedūras mērķi ir šādi: sadalīt mantojumu daļās, lai varētu izbeigt kopīpašumu; uzskaitīt mantojumā ietilpstošo mantu, ja nav nepieciešams sadalīt to daļās; atsavināt mantojumu, ja nepieciešams (Civilprocesa kodeksa 1082. pants).

Ja inventāra procedūru īsteno tiesa, tas notiek tādā kārtībā, kāda tiesas veiktai inventāra procedūrai paredzēta Civilprocesa kodeksa V sējuma XVI daļā (1082.–1129. pantā). Valsts tiesu vietējo jurisdikciju valstī nosaka, pamatojoties uz piesaistes faktoriem, kas norādīti Civilprocesa kodeksa 72.A pantā.

Tiesas īstenotas inventāra procedūras galvenie posmi ir šādi: i) sākotnējais iesniegums; ii) iebildumi un saistību pārbaude; iii) ieinteresēto personu sākotnējā uzklaušīšana; iv) ieinteresēto personu identificēšana un sapulce; v) tādu dāvanu vai legātu samazināšana, kas pārsniedz mantojuma daļu, kuru tā atstājis var brīvi novēlēt; vi) paziņojums par sadalījumu un spriedums, ar ko sadalījumu apstiprina. Pēc sprieduma pieņemšanas sadalījumu var atcelt vai mainīt, veikt papildu dalīšanu vai piešķirt mantojuma daļu mantiniekam, kas sākotnēji atstāts bez daļas.

Ja inventāra procedūru īsteno notāra birojs, tas notiek tādā kārtībā, kāda notāra veiktai inventāra procedūrai paredzēta 2019. gada 13. septembra Likuma Nr. 117/2019 pielikumā, kurā noteikti nepieciešamie grozījumi Civilprocesa kodeksa V sējuma XVI daļā.

Likuma Nr. 117/2019 pielikuma 1.–5. punktā noteikts: Portugāles Notāru asociācija publicē to notāru sarakstu, kuri var īstenot inventāra procedūru (vietnē www.notarios.pt); notāra veiktais inventāra procedūras gadījumā notāra uzdevums ir veikt nepieciešamos pasākumus, bet apstiprinošo spriedumu vienmēr pieņem tiesa, kurai lieta tiek nodota šajā nolūkā, turklāt notārs var lūgt tiesu pieņemt nolēmumus arī citos jautājumos; tiesa lemj par pārsūdzībām, kas iesniegtas saistībā ar notāra veiktu inventāra procedūru; puses var brīvi izvēlēties notāra biroju, kurā notiks inventāra procedūra, ja vien pastāv attiecīga saikne ar mantošanas lietu (piemēram, notāra birojs atrodas pašvaldības teritorijā, kurā sāka mantošanas lieta vai kurā atrodas manta, vai kurā dzīvo lielākā daļa ieinteresēto personu).

MANTOJUMS NETIEK APSTRĪDĒTS

Ieinteresētā persona var nokārtot mantošanu notāra birojā vai reģistrācijas iestādē. Izmantojot vienas pieturas aģentūras sistēmu, reģistrācijas iestādē var atrisināt visus ar mantojumu saistītos jautājumus — no mantinieku apstiprināšanas līdz mantojuma sadalīšanā iegūtās mantas galīgajai reģistrācijai.

Alternatīva iespēja — kad notārs vai reģistrācijas iestāde ir ieinteresētās personas apstiprinājusi kā mantiniekus, tās var sadalīt mantojumā ietilpstošo mantu, pamatojoties uz privātu dokumentu, kuru apliecina jurists vai advokāts.

7 Kā un kad persona kļūst par mantinieku vai legātāru?

Mantinieki manto mirušā atstāto mantojumu pilnā apmērā vai daļēji, t. i., mantojamā manta netiek iepriekš noteikta.

Turpretī legatāri manto konkrētu mantu vai vērtslietas.

Likumiskajā mantošanas kārtībā mantinieku tiesības ir tādas, kā nosaka tiesību normas. Brīvprātīgajā mantošanā mantinieku tiesības izriet no testatora gribas izteikuma. Mantiniekiem var būt mantinieku vai legatāru statuss gan likumiskajā, gan brīvprātīgajā mantošanas procedūrā.

8 Vai mantinieki ir atbildīgi par mirušā parādiem, un ja jā, ar kādiem nosacījumiem?

Ja mantojums tiek pieņemts, izmantojot inventāra tiesību, mirušā parādi un citi ar mantojumu saistītie maksājumi attiecas vienīgi uz inventāra sarakstā iekļauto īpašumu, ja vien kreditori vai legatāri nepierāda, ka eksistē arī cita manta. Ja ir sagatavots inventāra saraksts, pierādīšanas pienākums saistībā ar šādas citas mantas esību ir kreditoriem vai legatāriem.

Ja mantojumu pieņem pilnīgi un bez nosacījumiem, atbildība par parādiem un citiem ar mantojumu saistītiem maksājumiem arī nepārsniedz mantotās mantas vērtību, taču šādā gadījumā mantiniekiem vai legatāriem pašiem jāpierāda, ka mantojumā nav pietiekami vērtīgas mantas, lai samaksātu parādus vai izpildītu legātus. Tad pienākums pierādīt, ka šāda cita manta neeksistē, ir mantiniekiem vai legatāriem.

No mantojuma tiek atskaitīti šādi maksājumi: testatora bērnu izdevumi un citas ar bērēm saistītās izmaksas; maksa par testamenta izpildīšanu, mantojuma masas pārvaldīšanu un atsavināšanu; mirušā parādu nomaksa un legātu izpilde.

Mantas kopmantiniekiem ir kolektīvas saistības attiecībā uz minēto maksājumu nomaksu. Mantojumu sadalot, katrs mantinieks ir atbildīgs tikai par summu, kas proporcionāla viņa daļai mantojumā.

9 Kādi dokumenti un/vai informācija parasti vajadzīga nekustamā īpašuma reģistrācijai?

Turpmāk sniegtajā atbildē ir nošķirti dokumenti un informācija, kas nepieciešama nekustamā īpašuma reģistrācijai, maksājamās nodevas un tas, kā iesniegt reģistrācijas pieteikumu (personiski, pa pastu vai tiešsaistē).

Nepieciešamie dokumenti un informācija

Nekustamā īpašuma reģistrācijas pieteikumos jānorāda iesniedzējs, attiecīgie fakti un īpašumi, kā arī jāiekļauj apliecinājošu dokumentu saraksts.

Reģistrēt var tikai faktus, kas izklāstīti dokumentos, ar kuriem tie juridiski pamatoti.

Dokumentus svešvalodās var pieņemt tikai tad, ja tie ir pārtulkoti tiesību aktos noteiktajā kārtībā, izņemot gadījumus, kad tie sagatavoti angļu, franču vai spāņu valodā un kompetentā amatpersona prot attiecīgo valodu.

Ja reģistrācijas pieteikuma pamatotība ir jānovērtē, pamatojoties uz ārvalsts tiesībām, ieinteresētajai personai attiecīgais saturs jāpierāda ar jebkuru piemērotu dokumentu.

Ja reģistrācijas pieteikums attiecas uz ēku, kuras apraksts nav sniegts, jāpievieno papildu paziņojums, norādot to īpašnieku vārdus, statusu un adreses, kuriem ēka piederējusi tieši pirms īpašumtiesību maiņas, un šajā paziņojumā jānorāda arī iepriekšējais īpašuma reģistra numurs, ja vien iesniedzējs paziņojumā nenorāda, kādēļ tas nav zināms.

Ja reģistrācija attiecas uz daļu no kopīpašuma, kura apraksts nav sniegts, jānorāda arī visu pārējo *līdzīpašnieku* vārdi, statuss un adreses.

Maksājamās nodevas

Noteiktā nodeva jāsamaksā, iesniedzot pieteikumu, vai jānosūta kopā ar pieteikumu. Nodeva atbilst iespējamai maksājuma kopsummai. Ja, iesniedzot reģistrācijas pieteikumu, šī nodeva netiek samaksāta, pieteikumu var nekavējoties noraidīt.

Ja nodeva nav samaksāta, bet pieteikums nav noraidīts, reģistrācijas dienests informē ieinteresēto personu par termiņu nesamaksātās summas nomaksai, lai reģistrācija netiktu atteikta.

To pašu kārtību ievēro, ja sākotnēji samaksātā summa nav pietiekama un netiek papildināta.

Reģistrācijas pieteikšana personiski, pa pastu vai tiešsaistē

Nekustamā īpašuma reģistrācijas pieteikumus var iesniegt personiski, pa pastu vai tiešsaistē.

Reģistrācijas pieteikumiem, ko iesniedz personiski un pa pastu, jābūt rakstveidā sagatavotiem uz veidlapām, kas apstiprinātas ar *Instituto dos Registos e do Notariado, I.P.* (Reģistru un notāru institūta) valdes lēmumu. Šīm veidlapām jāpievieno dokumenti, kas pamato reģistrēšanas faktu, un iepriekš minētie papildu paziņojumi, ja tādi ir.

Iepriekšējā rindkopā minētās veidlapas nav jāizmanto rakstveida reģistrācijas pieteikumiem, ko iesniedz publiskā sektora iestādes, kuras kā prasītājas vai atbildētājas ir iesaistītas tiesas, prokuratūras, maksātspējas administratoru vai tiesībsardzības darbinieku darbībās, neatkarīgi no tā, vai šos pieteikumus iesniedz personiski vai pa pastu.

Pieteikumus, ko iesniedz tiesas, prokuratūra, tiesībsardzības darbinieki vai tiesu izpildītāji, kas veic konkrētus pasākumus kā tiesībsardzības darbinieki un tiesu administratori, vislabāk nosūtīt elektroniski, pievienojot dokumentus, kas nepieciešami reģistrācijai, un maksājamās summas.

Īpašuma reģistrācijas pieteikumus var iesniegt tiešsaistē vietnē <http://www.predialonline.mj.pt>. Vientīgās procedūras, ko nevar reģistrēt tiešsaistē, ir procedūras, ar ko pamato, labo vai apstrīd reģistrācijas iestāžu lēmumus.

Lai tiešsaistē pieprasītu īpašuma reģistrācijas dokumentus, nepieciešama digitāla apliecība. Šīs apliecības jau ir tiem Portugāles valstspiederīgajiem ar identitātes kartēm, kuri ir aktivizējuši savas digitālās apliecības, kā arī juristiem, notāriem un advokātiem.

Komercuzņēmumu vai civiltiesisko sabiedrību, kam ir komerciāls darbības veids, vadītāji un direktori var apliecināt, ka iesniegtie elektroniskie dokumenti atbilst oriģinālajiem papīra dokumentiem, iesniedzot tiešsaistē reģistrācijas pieteikumus, kuros attiecīgie uzņēmumi ir ieinteresētās puses.

Svarīgi!

Vienīgi personas un/vai struktūras, kas ir likumiski leģitīmas, var iesniegt nekustamu aktīvu reģistrācijas pieteikumus. Šīs personas un struktūras ir norādītas iepriekš atbildē uz jautājumu “Vai pēdējās gribas rīkojumam vajadzētu būt reģistrētam, un ja jā, tad kā?”, sadaļā, kur minēti reģistrācijas ieraksti, kas iesniedzami zemesgrāmatai.

9.1 Vai pārvaldnieka iecelšana ir obligāta vai obligāta pēc pieprasījuma? Ja tā ir obligāta vai obligāta pēc pieprasījuma, kādi pasākumi ir jāveic?

Mantojuma pārvaldnieka iecelšana ir obligāta, ja vēlas sākt testamenta izpildes procedūru. Šādā gadījumā obligāti jāieceļ ģimenes saimniecības vadītājs, kurš atbild par mantojuma pārvaldīšanu. Persona, kas pieprasa testamenta izpildes procedūru, norāda, kam saskaņā ar tiesību aktu noteikumiem jāpilda ģimenes saimniecības vadītāja pienākumi. To norāda veidlapā, ko izmanto, pieprasot testamenta izpildes procedūru.

Kamēr mantojums ir bezsaimnieka manta, var nebūt neviena, kam būtu juridiskas tiesības mantojumu pārvaldīt. Šādā gadījumā jebkurš mantinieks var veikt pasākumus, lai pārvaldītu mantojumu, — arī pirms mantojuma pieņemšanas vai atraidīšanas. Ja pastāv risks, ka bezsaimnieka mantojumā ietilpstošā manta iet zudībā vai bojājas, tiesa iecel mantojuma pārzini. To dara pēc prokuratūras vai jebkuras ieinteresētās personas pieprasījuma. Mantojums, kam ir bezsaimnieka mantas statuss, jau ir definēts atbildē uz jautājumu “Kāda veida iestāde ir kompetenta: (...) saņemt paziņojumu par neatņemamās daļas pieņemšanu un atraidīšanu?”.

9.2 Kas ir tiesīgs izpildīt mirušā pēdējās gribas rīkojumu un/vai pārvaldīt mantojumu?

Ģimenes saimniecības vadītājs

Ģimenes saimniecības vadītājs principā atbild par mantojuma pārvaldīšanu līdz tā noregulēšanai un sadalei.

Saskaņā ar tiesību aktiem ģimenes saimniecības vadītāja pienākumi tiek deleģēti šādām personām norādītajā secībā:

- pārdzīvojušais laulātais, ja laulība nav juridiski šķirta un nav noteikta juridiska mantas nošķiršana, ja viņš vai viņa ir mantinieks vai tam pieder laulātā pāra mantas daļa;
- testamenta izpildītājs, ja vien testators nav noteicis citādi;
- radinieki, kuri ir likumīgie mantinieki;
- testamentārie legatāri.

Ja viss mantojums tiek sadalīts legatāriem, visvairāk saņēmušais legatārs darbojas kā ģimenes saimniecības vadītājs, aizstājot mantiniekus; ja visi citi aspekti ir vienādi, priekšroka dodama gados vecākajai personai.

Vairākos īpašos gadījumos visas mantojumā ietilpstošās mantas vai tās daļas pārvaldīšanu var uzticēt testamenta izpildītājam vai pirmmantiniekam, kā aprakstīts turpmāk.

Testamenta izpildītājs

Ja uz mantojumu attiecas testaments, testators var iecelt vienu vai vairākas personas, kurām jānodrošina, lai testaments tiek izpildīts, vai kurām tas jāizpilda pilnā mērā vai daļēji. To sauc par testamenta izpildīšanu. Ieceltā persona ir testamenta izpildītājs.

Pirmmantinieks

Pilnvaru piešķiršana pirmmantiniekam jeb pirmmantnieka pilnvarošana ir novēlējums, ar kura palīdzību testators uztic izraudzītam mantiniekam uzdevumu saglabāt mantojumu tā, lai tas tiktu nodots citam mantiniekam pēc šā izraudzītā mantnieka nāves. Mantinieku, kuram uzticēts šāds pienākums, dēvē par pirmmantinieku. Šādu pilnvaru gadījumā labuma guvēju dēvē par pirmmantinieku. Pirmmantinieks izmanto pilnvarojumā uzticēto mantu un pārvalda to.

9.3 Kādas ir pārvaldnieka pilnvaras?

Ģimenes saimniecības vadītāja pilnvaras

Ģimenes saimniecības vadītājs pārvalda mirušā mantu un — ja mirušais bija precējies, piemērojot mantas kopības režīmu, — arī laulātā pāra kopīgo mantu. Ģimenes saimniecības vadītājs var lūgt mantiniekus vai trešās personas nodot viņam pārvaldāmo mantu, kas atrodas valdījumā. Viņš var vērsties tiesā, lai atgūtu valdījumā mantu no mantiniekiem vai trešām personām, un viņš var atgūt ar mantojumu saistītos parākus, ja kavēšanās apdraudētu to atgūšanu vai parāda maksājums tiek veikts spontāni.

Ģimenes saimniecības vadītājam jāpārdod mantojuma nestie augļi un citi ātrbojīgi produkti, un viņš var izmantot šos ieņēmumus bērnu un citu saistīto izdevumu, kā arī pārvaldīšanas izmaksu segšanai.

Ģimenes saimniecības vadītājs var pārdot arī augļus, kas nav ātrbojīgi, tādā apmērā, lai varētu segt bērnu un saistītos izdevumus, kā arī pārvaldīšanas izmaksas.

Neskaitot iepriekš minētos gadījumus, ar mantošanu saistītās tiesības var izmantot tikai visi mantinieki kopā vai arī pret visiem mantiniekiem kopā.

Testamenta izpildītāja pilnvaras

Ja, mantojot saskaņā ar testamentu, tiek iecelts testamenta izpildītājs, viņam ir testatora piešķirtās pilnvaras.

Ja testators nenorāda testamenta izpildītāja pilnvaras, testamenta izpildītājs atbild par bērnu un citu saistīto pasākumu organizēšanu un attiecīgo izdevumu segšanu, pēdējās gribas rīkojumu izpildes uzraudzību un, ja nepieciešams, to derīguma aizstāvēšanu tiesā, kā arī pilda ģimenes saimniecības vadītāja pienākumus.

Testators var uzticēt testamenta izpildītājam mantojuma legātu un citu saistību izpildi, ja viņš ir ģimenes saimniecības vadītājs un nav obligāti nepieciešams sagatavot inventāra sarakstu. Šim nolūkam testators var pilnvarot testamenta izpildītāju pārdot jebkuru mantojumā ietilpstošo mantu (kustamo mantu vai nekustamos aktīvus) vai to mantu, kas norādīta testamentā.

Pirmmantinieka pilnvaras

Pirmmantinieks ne tikai pārvalda pilnvarojumā minēto mantu, bet arī saņem ieņēmumus no tās. Uz viņu attiecas noteikumi par šādas mantas izmantošanu, ciktāl tie ir saderīgi ar pilnvarojumu. Pirmmantiniekam ir vajadzīga tiesas atļauja, lai atsavinātu vai apgrūtinātu pilnvarojumā uzticēto mantu.

Mantīnieki un bezsaimnieka mantojuma pārzinis

Kamēr mantojums ir bezsaimnieka manta, tas uzskatāms par fondu ar juridiskas personas statusu. Tādēļ tas var būt par prasītāju un atbildētāju tiesā. Ja nav neviena, kas šādā gadījumā pārvaldītu mantojumu, var izmantot kādu no turpmāk minētajiem risinājumiem.

Pirms mantojuma pieņemšanas vai atraidīšanas jebkurš mantinieks var veikt steidzamus administratīvus pasākumus, kamēr šis mantojums ir bezsaimnieka manta. Ja ir vairāki mantīnieki un rodas iebildumi, noteicošā ir vairākuma griba.

Tiesa mantojumam ar bezsaimnieka mantas statusu var iecelt arī pārzini. Pārzinis atbild par nepieciešamās pagaidu noregulējuma tiesvedības pieprasīšanu un par vērsanos tiesā, ja vilcināšanās apdraudētu mantojuma intereses. Viņš arī atbild par mantojuma pārstāvēšanu tiesvedībā, kas vērsta pret mantojumu. Pārzinim ir nepieciešama tiesas atļauja, lai atsavinātu vai apgrūtinātu nekustamos aktīvus, dārglietas, vērtslietas, komercuzņēmumus un jebkuru citu mantu, kuras atsavināšana vai apgrūtināšana nav administratīvs akts. Tiesas atļauja tiek dota vienīgi gadījumos, kad šāda darbība ir pamatota ar to, ka jānovērš mantas stāvokļa pasliktināšanās vai tās zaudēšana, jāsamaksā mantojuma parādi un jāsedz nepieciešamo vai lietderīgo uzlabojumu izmaksas vai ir radusies cita steidzama vajadzība.

Kad mantojums vairs nav bezsaimnieka manta, jo ir pieņemts, taču vēl nav sadalīts, tiesību akti atļauj jebkuram mantiniekam pieprasīt, lai tiesa atzītu viņa kā mantinieka statusu un tiktu atgriezta visa mantojumā ietilpstošā manta vai tās daļa no jebkuras personas, kuras valdījumā manta atrodas, neatkarīgi no tā, vai valdījuma pamatā ir personas kā mantinieka tiesības vai citas tiesības, vai tiesiska pamata nav. To dēvē par lūgumu nodot valdījumā. Šo darbību var veikt viens atsevišķs mantinieks bez pārējo mantinieku līdzdalības, taču tā nemazina ģimenes saimniecības vadītāja tiesības pieprasīt nodot ģimenes saimniecības vadītājam mantu, kas viņam jāpārvalda, kā aprakstīts iepriekš.

10 Kādus dokumentus, kas apliecina labuma guvēju statusu un tiesības, saskaņā ar valsts tiesību aktiem parasti izsniedz tiesvedības laikā mantošanas lietās vai tās beigās? Vai tiem ir konkrēts pierādījuma spēks?

Dokumenti, kas apstiprina mantinieku vai legatāru statusu:

tiesas spriedumi;

notariāli apliecināti dokumenti;

vienkāršotās procedūras mantinieku statusa apstiprinājumi, ko izsniedz reģistrācijas iestādes.

Iepriekš minētie dokumenti apliecina to mantinieku un/vai legatāru statusu, kuri pārdzīvojuši mirušo.

Tiesas spriedumi, notariāli apliecināti dokumenti un vienkāršotās procedūras mantinieku apstiprinājumi ir publiski akti ar pilnu pierādījuma spēku.

Mantinieku vai legatāru apstiprināšana tiek reģistrēta reģistrācijas iestādē, uzrakstot apstiprinājumu uz mirušā miršanas apliecības.

Dokumenti, kas apstiprina mantojuma sadalīšanu

Ja mantojums tiek apstrīdēts:

Kompetentas tiesas spriedums, kas apstiprina mantojuma sadalīšanu testamenta izpildes procedūrā. Šajā spriedumā ir norādīts, kā sadalītas daļas (piemēram, kādu mantu manto katrs mantinieks vai legatārs). Tas ir publisks akts ar pilnu pierādījuma spēku.

Brīvprātīgas mantojuma sadalīšanas gadījumā:

Privāts apliecināts dokuments, ko sagatavojis jurists vai advokāts un kas nosaka daļu sadalījumu. Šis nav publisks akts, bet gan privāts apliecināts dokuments, kuram šajā gadījumā ir pilns pierādījuma spēks;

Dokuments, kurā fiksēta sadalīšana vienkāršotā mantošanas procedūrā reģistrācijas iestādē. Tas ir publisks akts ar pilnu pierādījuma spēku;

Notariāli apliecināts sadalīšanas dokuments, ko sagatavojis notārs. Tas ir publisks akts ar pilnu pierādījuma spēku.

Jebkuru no minētajiem dokumentiem, kas apliecina sadalīšanu, var izmantot par pamatu mantojumā ietilpstošās mantas reģistrēšanai uz mantinieka vai legatāra vārda neatkarīgi no tā, vai dokumentam ir pilns pierādījuma spēks.

Nobeiguma piezīme

Informācijai šajā veidlapā ir vispārīgs raksturs, tā nav pilnīga un nav saistoša kontaktpunktam, Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklam civillietās un komercietās, tiesām vai jebkuram citam saņēmējam. Tā neaizstāj nepieciešamību iepazīties ar spēkā esošajiem tiesību aktiem.

Šī lapa ir daļa no tīmekļvietnes [Tava Eiropa](#).

Mēs labprāt uzzinātu jūsu [atsauksmes](#) par sniegtās informācijas lietderību.

This webpage is part of an EU quality network

Lapa atjaunināta: 31/10/2023

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.